gemeente
Haarlemmermeer

raadsvoorstel

Onderwerp	Startnotitie afbakening en inkoop Jeugd en Wmo 2023, Samen op koers
Portefeuillehouder	Fouad Sidali
Steller	Rob van Renen
Collegevergadering	16 november 2021
Raadsvergadering	
Raadsvoorstelnummer	2021.0002605

1. Voorstel

Collegebesluit(en)

Het college heeft besloten om:

1. in te stemmen met het proces voor de afbakening en inkoop Jeugd en Wmo 2023 zoals opgenomen in dit raadsvoorstel 'Startnotitie afbakening en inkoop Jeugd en Wmo 2023, Samen op Koers'.

Het college besluit de raad voor te stellen om:

1. in te stemmen met de 'Startnotitie afbakening en inkoop Jeugd en Wmo 2023, Samen op koers'.

2. Samenvatting

In 2021 is binnen onze gemeente veel gesproken over het sociaal domein. Over wat er goed gaat en wat er beter kan. Uit die gesprekken komt naar voren dat de kern van ons Haarlemmermeers model voor zorg en ondersteuning goed is. Daarbij moet wel een aantal verbeteringen worden doorgevoerd. De basis voor de door te voeren verbeteringen komt voort uit:

- de nota van B&W Alternatieve beheersmaatregel jeugdhulp (2021.0000947, 25 mei 2021);
- de moties 'Grip op het sociaal domein, samen stabiel op koers' (1 juli 2021) en 'Aanbevelingen methode Duisenberg' (8 juli 2021);
- de conclusies en aanbevelingen van het rekenkamercommissie (RKC) onderzoek Jeugdhulp (211017, 7 oktober 2021) en het visitatietraject financiële beheersbaarheid sociaal domein (X.2021.06565, 6 oktober 2021).

De gewenste verbeteringen hebben impact op onder andere de Verordening sociaal domein en de inkoop Jeugd en Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2023 die nu moet worden voorbereid. Dit raadsvoorstel geeft aan hoe we de gewenste verbeteringen op ons Haarlemmermeers model, de inkoop Jeugd en Wmo 2023 en het beleidskader in samenhang oppakken en welke (bestuurlijke) producten tot stand komen. Dit raadsvoorstel is nadrukkelijk ook bedoeld om met de raad in gesprek te gaan over het proces dat we willen doorlopen.

Kaderstellende uitgangspunten
Voor het bedenken, ontwikkelen en doorvoeren van de gewenste verbeteringen zijn kaders nodig, die als uitgangspunt dienen. De raad wordt gevraagd de kaderstellende uitgangspunten formeel vast te stellen, zodat deze als basis gebruikt kunnen worden. Deze uitgangspunten zijn vereist voor:

1) het aanpassen van de Verordening sociaal domein;
2) het starten van de inkoop Jeugd en Wmo 2023;
3) de actualisatie van het beleidskader van het sociaal domein.

Verordening sociaal domein
Op 25 mei 2021 heeft ons college de raad geïnformeerd over de te nemen alternatieve beheersmaatregel (zie nota 'Alternatieve beheersmaatregel jeugdhulp' (2021.0000947)). Het uitwerken van de beheersmaatregel om tot afbakening van de Jeugdwet in de verordening sociaal domein te komen, bestaat uit drie onderdelen, te weten 1) afbakening met andere wetten, 2) aanscherpen medische verwijsroute en 3) afbakening op productniveau. De uitwerking vindt plaats binnen de door de raad geformuleerde kaderstellende uitgangspunten.

Inkoop Jeugd en Wmo 2023
De huidige overeenkomsten Jeugd lopen af op 31 december 2022. Voor Wmo lopen de overeenkomsten af op 30 juni 2023. Er moet dus voor Jeugd en voor Wmo een inkooptraject gestart worden om tot nieuwe raamovereenkomsten te komen. Voor jeugdhulp per 1 januari 2023 en voor maatschappelijke ondersteuning per 1 juli 2023. Ten behoeve van de inkoop wordt eerst een verwervingsstrategie opgesteld. Het opstellen van de verwervingsstrategie is een bevoegdheid van ons college en zal plaats vinden binnen de door de raad geformuleerde kaderstellende uitgangspunten. De verwervingsstrategie is de basis voor de te volgen inkoopprocedure voor respectievelijk de Jeugdhulp en Wmo.

Actualisatie Beleidskader sociaal domein
De tijdshorizon van het huidige beleidskader sociaal domein '*Koersvast, steeds beter*' loopt 1 januari 2023 af. In 2022 willen we voor jeugd en Wmo een aantal verbeteringen realiseren. Deze komen tot uiting in het aanpassen van de Verordening sociaal domein en de inkoop Jeugd en Wmo. Op basis hiervan actualiseren we in 2022 ook het Beleidskader sociaal domein.

Samenhang
De drie trajecten staan niet los van elkaar. Ze zijn met elkaar verweven. Daarbij heeft de raad de wens uitgesproken om samen met ons college een zorgvuldig traject te doorlopen om tot meer grip te komen op het sociaal domein. Wij stellen voor om deze trajecten in samenhang op te pakken. En in samenwerking met de raad, de Participatieraad, zorgaanbieders, de uitvoering en het beleid.

Proces
De tijdsdruk om tot kaderstellende uitgangspunten te komen is groot; er is heel weinig tijd om alles wat geregeld moet worden, te doen. Op 25 november 2021 debatteert de raad over de conclusies en aanbevelingen van de rapporten van de Rekenkamercommissie Haarlemmermeer en de Visitatiecommissie financiële beheersbaarheid sociaal domein. De uitkomst hiervan is van belang voor de kaders die nodig zijn voor het opstellen van de inkoopstrategie en de Verordening sociaal domein die daarmee in lijn moet zijn.

Om op 1 januari 2023 op het gebied van jeugd nieuwe contracten te hebben, moet het inkooptraject jeugdhulp in maart 2022 van start gaan. Om deze tijdlijn te halen, moeten we activiteiten die normaal achter elkaar plaatsvinden, parallel doen. Wij geven hier prioriteit en

urgentie aan. Het gaat om het opstellen van de kaderstellende uitgangspunten, de besluitvorming door de raad hierover, het opstellen van de inkoopstrategie voor jeugdhulp, het opstellen van de inkoopdocumenten die daar bij passen en het afbakenen van de Verordening sociaal domein.

3. Uitwerking

3.1 Wat willen we bereiken?

We willen de kern van ons Haarlemmermeers model zorg en ondersteuning behouden. Dit model is een essentieel onderdeel van het 'Beleidskader voor het sociaal domein 2019-2023'. We willen de grip op het sociaal domein verbeteren. Onder grip verstaan wij, inzicht hebben in de ontwikkelingen in het sociaal domein, focus aanbrengen voor de gemeente Haarlemmermeer en sturing inrichten op de te realiseren doelen.

Wat is de aanleiding, context?

Aanleiding voor dit raadsvoorstel zijn een nota, twee moties en twee verschenen rapporten:

1. de nota van B&W 'Alternatieve beheersmaatregel jeugdhulp' (2021.0000947), waarin een aantal voorstellen is opgenomen om binnen de jeugdhulp tot betere kostenbeheersing te komen. De alternatieve beheersmaatregel richt zich op het afbakenen van de verordening sociaal domein. Op basis van deze nota hebben wij ook besloten om de raamovereenkomsten J-GGZ, jeugd ambulant, residentieel en crisis per 1 januari 2023 opnieuw aan te besteden, en de raamovereenkomsten Wet maatschappelijke ondersteuning per 1 juli 2023 opnieuw aan te besteden.
2. de motie '*Grip op het sociaal domein, stabiel samen op koers*' (1 juli 2021), waarin wij worden opgeroepen tot het in gang zetten van een traject met als doel om tot meer grip te komen, zowel op financiën als de te behalen maatschappelijke doelen, in het sociaal domein.
3. de motie '*Aanbevelingen methode Duisenberg*' (8 juli 2021), waarin wij, voor zover dit het Programma Zorg en werk van de programmabegroting betreft, worden opgeroepen voor beleidsdoel A een doelenboom te maken en een startnotitie te maken zodat de raad een uitspraak kan doen over:
    - de wijze waarop hulp aan jeugd in de Verordening sociaal domein afgebakend kan worden (naar aanleiding van de nota van B&W Alternatieve beheersmaatregel jeugdhulp (2021.0000947));
    - de wijze waarop de raad kan sturen op het behalen van de prestaties die zijn afgesproken in de doelenboom;
    - de verhouding tussen de verschillende documenten waarmee de raad wordt geïnformeerd (P&C producten, transformeermonitor en kwartaalrapportage). Deze moeten qua inhoud en cijfermatig consistent zijn.
4. Het rapport '*Koersvast maar doelloos', onderzoek naar het beleid en de stijgende kosten voor jeugdhulp in Haarlemmermeer*' (oktober 2021) van de Rekenkamercommissie (RKC), waarin conclusies en aanbevelingen zijn opgenomen over het huidige beleid, factoren die leiden tot tekorten voor jeugdhulp, de informatiepositie van de raad en thema's voor het stellen van kaders.
5. Het rapport '*Financiële beheersbaarheid sociaal domein gemeente Haarlemmermeer*' (oktober 2021), van de Visitatiecommissie financiële beheersbaarheid sociaal domein, waarin bevindingen en adviezen zijn opgenomen voor verbetermogelijkheden om meer grip te ervaren.

Welk doel wordt nagestreefd?
Het doel van dit raadsvoorstel is het proces te bepalen voor de jaren 2022 en 2023 om meer inzicht, focus en sturing op het sociaal domein te realiseren. Het proces richt zich op vier samenhangende trajecten:

1) het helder maken van de kaderstellende uitgangspunten, die nodig zijn voor het afbakenen van de jeugdhulp via de Verordening sociaal domein,
2) de inkoop Jeugd en Wmo 2023, en
3) het actualiseren van het Beleidskader 'Koersvast, steeds beter'.

3.2 Wat gaan we daarvoor doen?
We onderscheiden activiteiten met een 'korte termijn' (2022) en activiteiten met een 'middellange termijn'(2023).

Korte termijn (2022):
Kaderstellende uitgangspunten
Eerste stap voor de doorontwikkeling van het Haarlemmermeers model is een aantal richtinggevende uitspraken van de raad. Deze kaders zijn gericht op de afbakening van de Jeugdwet in de Verordening sociaal domein en kaders op strategisch en tactisch niveau, die worden meegenomen in de verwervingsstrategie voor de aanbesteding van de raamcontracten Jeugd per 1 januari 2023 en raamcontracten Wmo per 1 juli 2023.

Bij het ophalen van de kaderstellende uitgangspunten betrekken we ook de moties 'Grip op het sociaal domein, stabiel samen op koers' en de punten uit de motie 'Aanbevelingen methode Duisenberg'. Ook conclusies en aanbevelingen van het RKC-onderzoek Jeugdhulp en het visitatietraject worden hierin meegenomen.

Deze onderwerpen vragen richtinggevende uitgangspunten op strategische thema's als:

- maatschappelijke en financiële doelen,
- doelgroepen (wie willen we bedienen, waarmee en in welke mate?),
- mate van keuzevrijheid voor de inwoner (willen we bijvoorbeeld wel/geen zorg-specifieke overeenkomsten meer);
- mate van ruimte voor de professional (betreft zowel verwijzers als aanbieders);
- de mate van grip die gewenst is.

Deze thema's zijn niet alleen van belang voor de verwervingsstrategie van het inkooptraject. Ze zijn met name ook van belang voor het actualiseren van het beleidskader, waarmee de inkoop in lijn moet zijn.

Op deze thema's willen we voor de richtinggevende uitgangspunten in gesprek met de raad.

Door middel van een aantal informatieve en interactieve bijeenkomsten willen we aan de hand van verschillende thema's in december 2021 en januari 2022 in gesprek met de raad en directe betrokken/belanghebbenden om te komen tot een aantal kaderstellende uitgangspunten.

De opbrengst van deze bijeenkomsten wordt vastgelegd in het raadsvoorstel 'Kaderstellende uitgangspunten afbakening Jeugd en Wmo '. Dat raadsvoorstel wordt ter besluitvorming voorgelegd aan de raad, vóór de gemeenteraadsverkiezingen van 2022.

Daarnaast worden de kaderstellende uitgangspunten uitgewerkt in de Verordening sociaal domein, de verwervingsstrategie voor de inkoop en het te actualiseren beleidskader sociaal domein.

Verordening en beleidsregels
Het uitwerken van de beheersmaatregel om tot afbakening van de jeugdwet in de Verordening sociaal domein te komen, bestaat uit drie onderdelen, te weten 1) afbakening met andere wetten, 2) aanscherpen medische verwijsroute en 3) afbakening op productniveau. Op deze thema's willen we in gesprek met de raad om de uitkomsten hiervan uiteindelijk vast te leggen in de Verordening sociaal domein. Vertaling van de Verordening sociaal domein naar de beleidsregels sociaal domein is de verantwoordelijkheid van ons.

De beheersmaatregel 'afbakenen van de jeugdhulp' bestaat uit een aantal acties. Als eerste voeren we een analyse uit op de bestaande verordening. We kijken naar de mogelijkheden tot afbakening om langs die weg tot meer grip te komen. De uitkomsten van de analyse bundelen we in een voorstel aan de raad voor aanpassing van de verordening.

Verwervingsstrategie en inkoop Jeugd en Wmo
Voor Jeugd en Wmo gaat er een inkooptraject starten. Voordat je gaat inkopen, wil je weten wat je wilt inkopen en hoe je wilt inkopen. Er zijn meerdere mogelijkheden (bijvoorbeeld subsidiëren, zelf inkopen of samen met anderen inkopen). We noemen dat de 'verwervingsstrategie'. We betrekken hierbij ook de situatie in de omliggende regio's.

De verwervingsstrategie vormt de basis voor de inkoop op jeugd en Wmo, en bestaat onder andere uit de volgende onderdelen:
- keuzes ten aanzien van bekostiging;
- keuzes ten aanzien van producten;
- hoe veel aanbieders we willen contracteren;
- lange en korte termijn doelen;
- inrichting van toegang en contractmanagement;
- eigen rol gemeente;
- koppeling met andere domeinen zoals schuldhulpverlening, et cetera.

De verwervingsstrategie is onze verantwoordelijkheid en zal niet integraal ter besluitvorming aan de raad worden voorgelegd. Op basis van de verwervingsstrategie geven wij vervolgens vorm aan de inkoop van de raamcontracten jeugdhulp per 1 januari 2023 en raamcontracten maatschappelijke ondersteuning per 1 juli 2023.

Uitwerken Beleidskader sociaal domein
De tijdshorizon van het huidige beleidskader sociaal domein '*Koersvast, steeds beter*' loopt in 2023 af. Echter, in 2022 willen we voor jeugd en Wmo een aantal verbeteringen doorvoeren. Deze komen tot uiting in het aanpassen van de Verordening sociaal domein en de inkoop jeugd en Wmo. Op basis hiervan actualiseren we in 2022 ook het Beleidskader sociaal domein.

Implementatie
Met het aanpassen van de verordening en beleidsregels, het opstellen van de verwervingsstrategie en de inkoop zijn we er niet. We moeten er ook voor zorgen dat de

verordening, de beleidsregels en de - voor de inkoop - opgestelde overeenkomsten op de gewenste manier in de dagelijkse praktijk uitgevoerd worden, waarbij we kunnen monitoren en kunnen bijsturen. We besteden uitgebreid aandacht aan de implementatie; bij de mensen die verwijzen, bij de aanbieders en bij onze gemeente zelf. Dit gaan we doen op basis van een implementatieplan, waarbij de uitvoering intensief betrokken wordt.

Het gaat hierbij om de implementatie van de aangepaste verordening en de nieuwe overeenkomsten met aanbieders. Voor de implementatie hiervan is tijd nodig. De voorbereidingen op de implementatie starten in 2022. De nieuwe werkwijze (op basis van het doorontwikkeld Haarlemmersmeers model) start pas echt na 1 januari 2023 (jeugd) en 1 juli 2023 (Wmo), als de nieuwe overeenkomsten van start gaan en we conform de overeenkomsten gaan werken, intern als gemeente alsook de aanbieders en verwijzers.

Samenhang
In het plaatje hieronder zijn de verschillende activiteiten in samenhang gezet.

Middellange termijn:
Beleidskader sociaal domein 2023 en verder
Het tijdspad van het huidige beleidskader sociaal domein '*Koersvast, steeds beter*' loopt van 2019 tot (1 januari) 2023. In 2022 wordt het huidige beleidskader geactualiseerd op basis van de door de raad gestelde kaders. Het in 2022 geactualiseerde beleidskader sociaal domein, leent zich bij uitstek voor het concretiseren van onze visie op het sociaal domein en het formuleren van maatschappelijke doelen voor de nieuwe periode, hoe we die doelen willen bereiken, hoe we gaan monitoren en zo ja in welke mate dat ons lukt. Een startnotitie hoe we het actualiseren van het beleidskader voor de periode vanaf 2023 vorm willen geven volgt in het eerste kwartaal van 2022.

3.3 Wat zijn de kanttekeningen?
De gemeenteraadsverkiezingen in het eerste kwartaal van 2022 vormen voor de planning van dit proces een kritische factor. In het eerste kwartaal van 2022 zijn er richtinggevende uitspraken van de raad nodig ten behoeve van de verordening sociaal domein en de aanbesteding van de raamcontracten jeugd per 1 januari 2023 en Wmo per 1 juli 2023. De raad wordt gevraagd het belang van richtinggevende uitspraken in het eerste kwartaal van 2022 te onderschrijven en bij invulling van haar agenda het eerste kwartaal van 2022 hier prioriteit aan te geven.

Daarnaast zijn er op landelijk niveau ontwikkelingen. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft samen met het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), zorgaanbieders, cliënten(-vertegenwoordigers) en professionals de Hervormingsagenda Jeugd

2022-2028 opgesteld. De agenda is onderdeel van de financiële afspraken die de VNG op 2 juni 2021 met het Rijk heeft gemaakt over de jeugdhulp. Een andere landelijke ontwikkeling gaat over het afbakenen en centraliseren van hoog specialistische jeugdhulp. Beide landelijke ontwikkelingen kunnen interveniëren op ons lokale proces. De mogelijke impact hiervan op ons traject wordt nauwlettend gevolgd.

3.4 Wat mag het kosten?

De kosten voor de uitvoering van dit voorstel worden geraamd op € 85.000. Dit bedrag betreft de inzet van een projectleider voor de eerste helft van 2022. In de berekening van de kosten is er rekening mee gehouden dat de inkoop-btw compensabel is. De kosten worden gedekt uit het in de programmabegroting beschikbare personele budget.

Uit de analyse van de rapporten van de Rekenkamercommissie en de visitatiecommissie en op basis van de door de raad geformuleerde kaderstellende uitgangspunten, kan het noodzakelijk zijn een verdiepend onderzoek uit te voeren naar de gevolgen van mogelijke wijzigingen. Dit kan tot aanvullende kosten leiden. In het voorjaar van 2022 zal hier meer zicht op zijn. Indien extra financiële middelen nodig zijn zal dit worden meegenomen in de integrale afweging bij de Voorjaarsrapportage 2022.

3.5 Wie is waarvoor verantwoordelijk?

De raad is vanuit haar kaderstellende rol verantwoordelijk voor de verordening en het beleidskader sociaal domein. Het college is verantwoordelijk voor de beleidsregels sociaal domein en de verwervingsstrategie. Binnen het college is de portefeuillehouder Zorg het eerste aanspreekpunt.

3.6 Welke overige relevante informatie is beschikbaar?

De Participatieraad zal betrokken worden in het proces om te komen tot richtinggevende uitspraken ten behoeve van de afbakening van de verordening sociaal domein, de verwervingsstrategie en het beleidskader. Ook wordt de Participatieraad betrokken in het proces van de totstandkoming van een geactualiseerd beleidskader. Het beleidskader wordt ter advisering aan hen voorgelegd.

3.7 Wanneer en hoe zal de raad/het college over de voortgang worden geïnformeerd?

De planning op hoofdlijnen is:

Kwartaal	**Mijlpaal**
December 2021	Instemmen met de startnotitie 'Afbakening en inkoop jeugd en Wmo 2023'
December 2021	Twee informatieve, interactieve sessies kaderstellende uitgangspunten
Januari 2021	Twee informatieve, interactieve sessies kaderstellende uitgangspunten
Eerste kwartaal 2022	Vaststellen raadsvoorstel kaderstellende uitgangspunten
Eerste kwartaal 2022	Vaststellen verwervingsstrategie inkoop per 1 januari 2023/1 juli 2023 (college)
Eerste kwartaal 2022	Vaststellen inkoopdocumenten jeugd (college)
Eerste kwartaal 2022	Instemmen met de startnotitie 'Actualiseren beleidskader Koersvast, 2023 en verder' door de raad
Eind eerste kwartaal 2022	Start inkoop jeugd 2023
30 september 2022	Ondertekenen nieuwe raamovereenkomsten jeugd (uiterste datum)
Okt. t/m dec. 2022	Inregelen van de werkprocessen in de uitvoering bij gemeente en aanbieders

1 januari 2023	Nieuwe raamovereenkomsten jeugd gaan in
Eind derde kwartaal 2022	Start inkoop Wmo 2023
31 maart 2023	Ondertekenen nieuwe raamovereenkomsten Wmo (uiterste datum)
1 juli 2023	Nieuwe raamovereenkomsten Wmo gaan in

4. Ondertekening

Burgemeester en wethouders van de gemeente Haarlemmermeer,

de loco-secretaris, de burgemeester,

b/a P. van der Meulen b/a

Michiel Ruis Marianne Schuurmans-Wijdeven